

Handläggare: Ewa-Britt Ek
Telefon: 08-508 01 401

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Ersättningsmodell för vård- och omsorgsboenden i ett valfrihetssystem

Svar på remiss från kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Verner Stadthagen
stf stadsdelsdirektör

Ulla Johansson
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Nämnden har i tidigare remissvar till kommunstyrelsen ställt sig bakom förslaget om att valfrihetssystemet inom äldreomsorgen införs från och med den 1 juli 2008, dock under förutsättning att godtagbara lösningar avseende ersättningssystem, köhanteringssystem, IT-stöd m.m. då finns att tillgå. I föreliggande ärende föreslår stadsledningskontoret en ersättningsmodell avseende vård- och omsorgsboenden för äldre personer, exklusive servicehus, korttidsvård och profilboenden. Förslaget omfattar en modell för ersättningssystem samt en metod för att mäta vårdbehovet för den enskilde. Några ersättningsnivåer föreslås inte. Beslut om ersättningens storlek kommer att fattas i särskilt ärende med anledning av den sekretess som för närvarande enligt 6 kap 2 § första stycket sekretesslagen gäller för dessa uppgifter. Förslaget medför inte någon förändring av nuvarande resursfördelningssystem till stadsdelsnämnderna för äldreomsorgen. Stadsdelsnämnderna kommer att erhålla medel utifrån dagens resursfördelningssystem. Förvaltningen bedömer att den föreslagna ersättningsmodellen kan medföra ökade kostnader för stadsdelsområdets äldreomsorg. Förutom att kännedom saknas om ersättningsnivåerna saknas även svar på frågor gällande t.ex. hantering kring tomplatsersättning, eventuell dubbel ersättning, utveckling/förändring av befintligt verksamhetssystem m.m. Enligt förvaltningens mening är detta frågor som på olika sätt kan förväntas påverka verksamhetsområdets ekonomi.

Bilaga

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budget för år 2007 beslutat att valfriheten ska öka och att staden ska skapa förutsättningar för att ge invånarna så stor valfrihet som möjligt. Stadsledningskontoret har under våren 2007 utrett förutsättningar för valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden och lämnat förslag till valfrihetsmodell. Stadsledningskontorets förslag har remissbehandlats av stadsdelsnämnderna. I sitt remissvar till kommunstyrelsen avseende ärendet ”Införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen” framhöll Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd att den i allt väsentligt är positiv till att valfriheten inom äldreomsorgen utökas till att även omfatta boenden med heldygnsvård. Nämnden ställer sig även bakom förslaget om att valfrihetssystemet inom äldreomsorgen införs från och med den 1 juli 2008, dock under förutsättning att godtagbara lösningar avseende ersättningsystem, köhanteringsystem, IT-stöd m.m. då finns att tillgå.

Ärendet

I föreliggande ärende föreslår stadsledningskontoret en ersättningsmodell avseende vård- och omsorgsboenden för äldre personer, exklusive servicehus, korttidsvård och profilboenden. Förslaget omfattar en modell för ersättningsystem samt en metod för att mäta vårdbehovet för den enskilde. Några ersättningsnivåer föreslås inte. Beslut om ersättningens storlek kommer att fattas i särskilt ärende med anledning av att den sekretess som för närvarande enligt 6 kap 2 § första stycket sekretesslagen gäller för dessa uppgifter. Förslaget innebär inte någon förändring av nuvarande resursfördelningssystem till stadsdelsnämnderna för äldreomsorgen. Stadsdelsnämnderna kommer att erhålla medel utifrån dagens resursfördelningssystem. Stadsdelsnämnderna betalar sedan den av kommunfullmäktige beslutade ersättningen till respektive vårdgivare. Enligt kommunfullmäktiges inriktning är det en förutsättning att införandet av ett valfrihetssystem inte blir kostnadsdrivande. Stadsledningskontorets förslag bifogas i sin helhet.

Förvaltningens synpunkter

Vård och omsorg

Stadsledningskontoret föreslår att en fast ersättning för vård- och omsorgsdelen utgår till samtliga utförare oavsett regiform. Vidare föreslås att ersättningen betalas ut från den dag den enskilde flyttar in till och med den dag vederbörande flyttar eller avlider. Den ersättning som utgår ska täcka utförarens alla kostnader för vård och omsorg.

Stadsledningskontoret föreslår vidare att staden tillämpar tre ersättningsnivåer. Utifrån de provmätningar som gjorts, befinner sig drygt hälften av de äldre i nivå två. Enligt stadsledningskontorets bedömning kompenserar ersättningen för äldre personer med mindre omvårdnadsbehov de som har större behov inom denna nivå. Stadsledningskontoret gör vidare bedömningen att tre nivåer ger ekonomiskt utrymme för äldre personer som har högre omvårdnadsbehov eller där omvårdnadsbehovet förändras över tid. Ett sådant system stöder möjligheten för den enskilde att kunna bo kvar om/när omvårdnadsbehovet förändras.

Förvaltningens synpunkter:

Förvaltningen ser positivt på förslaget om en enhetlig ersättning till samtliga utförare oavsett driftform, vilket så långt det är möjligt ger utförare inom egen regi möjlighet

att driva vård- och omsorgsboenden på samma villkor som de privata utförarna. Med utgångspunkt från de provmätningar som genomförts ser förvaltningen även fördelar med att antalet ersättningsnivåer begränsas till tre.

Hyreskostnaden

Stadsledningskontoret föreslår att en schablonersättning för lokal- och verksamhetsytor utgår till *utförare på ramavtalet*.

Till *utförare i egen regi* föreslår stadsledningskontoret att hyresdelen, exklusive driftskostnaderna, tas bort helt i ersättningen till utförarna, enligt samma hantering som idag sker för entreprenörer. Detta medför att den totala hyran hanteras inom stadsdelen. Vidare föreslås att den säljande stadsdelen tecknar ett hyresavtal med den enskilde. Ansvaret för lokaleffektiviseringen ligger därmed på stadsdelsförvaltningen. Utföraren måste samverka i arbetet med lokaleffektivisering. Vid försäljning till annan stadsdel ges säljande stadsdel möjlighet att ta ut samma schablonersättning som privata utförare inom ramavtalet får, utöver den faktiska boendehyran. Vid försäljning till annan kommun kan den faktiska totala hyreskostnaden debiteras.

När det gäller *entreprenader* föreslår stadsledningskontoret att hyreskostnaden hanteras som ovan. Den säljande stadsdelen tecknar ett hyresavtal med den enskilde. Vid försäljning av platser till annan kommun måste Stockholms stad ha möjlighet att ta ut hyreskostnad för dessa platser. Även i detta fall tecknar den säljande stadsdelen ett hyresavtal med den enskilde. Vad gäller lokaleffektivisering gäller samma som för egen regi.

Förvaltningens synpunkter:

Förvaltningen ställer sig i vissa delar tveksam till stadsledningskontorets förslag vad gäller lokal- och hyresfrågorna. Enligt förslaget ska hyres- och lokalfrågor inte ingå i ersättningen till utförare i egen regi, utan hanteras centralt inom förvaltningen. Detta är en hantering som verksamhetsområdet tills helt nyligen tillämpat. Ansvaret för hyror och lokaler har nu lagts ut på respektive utförare. Förvaltningen har kunnat konstatera att utförarnas motivation för att effektivisera lokalutnyttjandet för att därigenom kunna reducera hyreskostnaden avsevärt ökat sedan denna nya hantering införts. Förvaltningen, som har stora lokalytor för äldreomsorgsverksamhet, beklagar därför de åtgärder som medför en återgång till att lokal- och hyresfrågor hanteras inom förvaltningen centralt, även om det i riktlinjerna poängteras att lokaleffektivisering är ett gemensamt ansvar inom förvaltningen.

Den enskildes kostnader

Stadsledningskontoret föreslår att inom ramavtalet betalar den enskilde sin egenavgift (vård och omsorg samt kost) till beställande stadsdel och boendehyran enligt avtal med utföraren. I egen regi och entreprenad föreslås den enskilde betala sin egenavgift och boendehyra till beställande stadsdel när plats erbjudits på ett boende i egen regi eller på ett boende som drivs av en entreprenör.

Förvaltningens synpunkter:

Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget.

Vid avflyttning alternativt dödsfall samt sjukhusinläggningar

Stadsledningskontoret föreslår att en utförare, oavsett regiform, erhåller ersättning ett antal dagar vid avflyttning eller dödsfall till den lägsta ersättningsnivån, minus ersättning för kost. I ärendet övervägs möjligheten att också erhålla dubbel ersättning om någon flyttar in tidigare än dessa dagar. Beslut kring tomplatsersättning och eventuell dubbel ersättning kommer att anges i ärendet kring ersättningsnivåer. Vid tillfälliga sjukhusinläggningar föreslås ersättningen ligga på samma ersättningsnivå, minus ersättning för kost, ingen förändring av ersättningsnivå.

Förvaltningens synpunkter:

Utöver till utförare inom ramavtalet, lämnar förvaltningen i nuläget inte någon ersättning till utförarna vid avflyttning eller dödsfall. Stadsledningskontorets förslag om att ersättning ska utgå vid avflyttning eller dödsfall under ett antal dagar till lägsta ersättningsnivån (antalet dagar och ersättningsnivån har inte lagts fast) kommer enligt förvaltningens bedömning att innebära ökade kostnader för verksamhetsområdet.

Vårdbehovsmätningar

För att kunna bedöma vårdbehovet föreslår stadsledningskontoret att mätningar görs enligt den modell som utarbetats i bl.a. Nacka. Mätinstrumenten omfattar flera avgörande områden som påverkar den enskildes omvårdnadsbehov och speglar därmed också väl kostnaden för densamma. De mätinstrument som används är väl kända och enkla att använda samt accepterade i dessa kommuner av både beställare och utförare. Mätningarna utförs genom att intervjua ansvarig sjuksköterska och den omvårdnadspersonal som har bäst kunskap om den enskilde. Information kan även inhämtas via den dokumentation som finns kring den äldre.

Mätinstrumenten har stämts av med paramedicinare och medicinskt ansvariga sjuksköterskor inom Stockholms stad. Stadsledningskontoret kommer att ytterligare se över och justera instrumenten inför införandet av valfrihetssystem.

Inför införandet av ett valfrihetssystem den 1 juli 2008 kommer ”uppstartsmätningar” att genomföras på samtliga äldre personer boende på vård- och omsorgsboenden för att kunna fastställa ersättningen till utföraren. Samtliga biståndshandläggare och eventuellt andra nyckelpersoner kommer att utbildas under våren i hur mätinstrumenten används.

Förvaltningens synpunkter:

Förvaltningen är positiv till den modell för vårdbehovsmätning som föreslås i ärendet bl.a. med anledning av att de mätinstrument som föreslås användas är väl kända och enkla att använda. De parametrar som används i den föreslagna modellen omfattar avgörande områden som påverkar den enskilds behov av omvårdnad och därmed även visar en relevant ersättningsnivå för insatserna.

Förvaltningen ser ett angeläget behov av utbildningsinsatser för biståndshandläggare m.fl. för att mätinstrumenten ska kunna användas på rätt sätt, inte minst inför det omfattande arbetet med den vårdbehovsmätning som under våren ska genomföras avseende samtliga boende inom stadsdelsområdets vård- och omsorgsboenden. Enligt förvaltningens mening är det även angeläget att tydliga rutiner utformas i anslutning till mätningarna för att säkerställa enhetlighet i bedömningen av vårdbehovet.

Då stadsledningskontorets förslag inte innebär någon förändring av nuvarande resurfördelningssystem till stadsdelsnämndernas äldreomsorg, får stadsdelsförvaltningen utöver de synpunkter som ovan framförts också framföra sin oro över hur den förslagna ersättningsmodellen kommer att påverka verksamhetsområdet i ett ekonomiskt perspektiv. Även om inga ersättningsnivåer för närvarande är kända, finns det enligt förvaltningens bedömning anledning att förmoda att modellen kommer att innebära ökade kostnader för stadsdelsområdets äldreomsorg. Förutom att kännedom saknas om ersättningsnivåerna saknas även svar på frågor gällande t.ex. hantering kring tomplatsersättning, eventuell dubbel ersättning, utveckling/förändring av befintligt verksamhetssystem m.m. Enligt förvaltningens mening är det frågor som på olika sätt kan förväntas påverka verksamhetsområdets ekonomi.
